

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 5, 2013 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 338

*V. V. Papp,
доктор ек. наук,
професор кафедри обліку і фінансів Мукачівського державного університету
Т. В. Маркова,
студент-магістрант, Мукачівський державний університет*

РОЛЬ ПОДАТКОВИХ РЕФОРМ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

*V. V. Papp,
Doctor of Economic Sciences,
Professor of Accounting and Finance Mukachevo State University
T. V. Markova,
student-master Mukachevo State University*

ROLE OF TAX REFORMS IN THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT UKRAINE

Стаття присвячена аналізу податкових реформ, які проводяться в Україні, а також основних проблем у реформуванні податкової системи. Обґрунтовано основні важелі у регулюванні податкової системи. Визначено пріоритетні напрямки розвитку податкового законодавства в умовах трансформаційних економічних процесів.

The article is devoted to the analyzes tax reforms carried out in Ukraine, as well as major issues in tax reform. The basic instruments to regulate the tax system. The priority areas of tax law in the transformation of economic processes.

Статья посвящена анализу налоговых реформ, которые осуществляются в Украине, а также основным проблемам в формировании налоговой системы нашей страны. Обоснованы основные принципы регулирования налоговой системы. Определены приоритетные направления в развитии налогового законодательства в условиях трансформации экономических процессов.

Ключові слова: податки, оподаткування, податкова система, податкова реформа, податковий режим, податкова ставка, податкове законодавство, платники податку, державна податкова політика.

Keywords: taxes, tax, tax system, tax reform, tax regime, tax rate, tax law, taxpayers, state tax policy.

Ключевые слова: налоги, налогообложение, налоговая система, налоговая реформа, налоговый режим, налоговая ставка, налоговое законодательство, плательщики налога, государственная налоговая политика.

Постановка проблеми. Ефективність податкової політики держави в контексті європейського розвитку залежить від досконалості регіональних стратегій та впровадження заходів щодо вдосконалення податкової системи країни, починаючи з регіональних податкових реформ з метою становлення та розвитку податкової системи країни в цілому.

Реформування податкової системи України є одним з пріоритетних напрямків розвитку економіки нашої країни. Запровадження та прийняття Податкового кодексу України вплинуло на кожну з верств населення. Побудова ефективної податкової системи країни є пріоритетним напрямком розвитку всіх розвинених держав.

Відтак питання щодо вдосконалення податкової системи країни та її впливу на соціально-економічний розвиток є надзвичайно актуальним та має важливе значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань щодо ролі податкових реформ та їх впливу на розвиток економіки країни та питань удосконалення податкової політики займалися В. Г. Гончарова, яка досліджувала питання теоретико-методичних підходів до формування та реалізації податкової політики на регіональному рівні [4]; Н.І.Балдич, В.М. Гець, О.Д.Данілов, праці Молдован О.О. призначені аналізу Податкової реформи в Україні, а також зробив перші підсумки та результати щодо її проведення [6], також дослідженням даного питання займалися й інші вітчизняні вчені, такі як А.Соколовська, Л. Тарангул, Ф. Ярошенко та ін.

Дослідженням тенденцій розвитку малого бізнесу в умовах нового податкового кодексу займалися Небава М.І., Черкасова Ю.І. [7]. Політику Європейського Союзу стосовно України досліджував Пристайко О. Є [8].

Проблеми формування ефективної податкової політики держави присвятили свої дослідження такі вчені та експерти, як В.Вишневський, А.Захарін, Ю.Іванов, Е.Давискіба, А.Тищенко, Я.Литвиненко, К.Пріб, Ф.Федько, О.Поважний та інші вітчизняні науковці.

Свій погляд на податкову систему України як на складну саморегулюючу економічну систему висвітлив у своїх працях Редич О. В. [9]. В регіональному аспекті впровадження податкової системи дослідженням даного питання займався Тарангул Л. Л. [10]. Основні шляхи реформування податкової системи України були висвітлені Фліссак Н. [11].

Незважаючи на велику кількість досліджень, публікацій, не всі питання були повністю досліджені і вони залишаються надзвичайно актуальним. Зважаючи на складність та важливість даного питання та ряд специфічних аспектів вимагають подальшого його дослідження.

Формулювання завдання дослідження. Реформування податкової системи потребує поглибленого дослідження методичних підходів до побудови системи податків та зборів в Україні, а також обґрунтування системи податкових регуляторів та звільнення суб'єктів господарювання від податкового навантаження. Так як ефективна податкова політика створює умови для прискореного розвитку галузей економіки, а також суб'єктів підприємницької діяльності та населення.

Основні результати дослідження. Податки – це найбільш ефективний інструмент регулювання економічних відносин в країні, тому податкові реформи, що проводяться в останні роки в нашій країні мають значний вплив на розвиток соціально-економічних реформ.

Державне регулювання економічних процесів шляхом використання податкових важелів в умовах ринкової економіки повинно спрямовуватися на забезпечення та підтримку збалансованого економічного росту та ефективне використання ресурсів, стимулювання інвестиційної та підприємницької діяльності [2].

Удосконалення системи оподаткування України в сучасних умовах виступає дуже важливою проблемою. Її вирішення суттєво вплине на поповнення

державного бюджету, подальший розвиток підприємництва, інвестування галузей національної економіки та соціальний захист населення. Недоліки у податковій системі призводять до негативних наслідків в економіці країни та до її тінізації.

Дефіцит фінансових ресурсів у бюджеті вимагає підвищення фіскальної ефективності податкової системи. З метою збільшення доходів бюджету в Податковому кодексі запроваджені такі заходи:

- підвищення розміру плати за землю;
- підвищення ставки ренти за видобування газу, нафти та газового конденсату;
- підвищення ставки акцизного податку та розширення групи підакцизних товарів;
- запровадження податку на нерухомість;
- розширення бази оподаткування податку на доходи фізичних осіб [1].

Запровадження даних заходів не має додаткового фіскального навантаження на бізнес і незабезпечених громадян, тому є цілком обгрунтованими і такими, що не заважають реалізації завдань стимулювання економічної активності та згладжування нерівності доходів верств населення.

Одним з найголовніших заходів, який також запроваджується в податковій реформі, є боротьба з мінімізацією та ухилянням від сплати податків як головному напрямі поповнення бюджету [1].

Податковою реформою було запроваджено заходи щодо стимулювання економічної активності, в межах яких було отримано наступні досягнення:

1. Зниження ставок основних податків. В 2014 році ставка ПДВ має знизитися до 17 %, а ставка податку на прибуток – до 16 %. В кінцевому підсумку в Україні будуть найнижчі ставки цих податків в Європі [1].

2. Скорочення кількості податків та зборів.

3. Скорочення кількості контролюючих органів та зменшення тривалості податкових перевірок. Візні перевірки стали коротшими.

4. Запровадження комплексу податкових пільг [1].

Важливий напрям розвитку системи податків – це усунення існуючих суперечностей між фіскальною та регулятивною функціями податків, що можливо, на нашу думку, на засадах зміцнення податкової дисципліни, підвищення рівня свідомості платників податків.

Для активізації інвестиційної діяльності необхідно запровадити відповідну модель адміністрування податків. Наприклад, в розвинених країнах ставки податку досить високі (25-35 %), проте вони застосовуються лише для тієї частини прибутку, яку акціонери бажають вилучити (тобто отримати в якості дивідендів). Для частини прибутку, яку підприємство планує інвестувати, діють спрощені податкові режими у формі знижених податкових ставок на прибуток, або загалом звільнення від оподаткування тієї частини податку на прибуток, яку підприємство реінвестує у модернізацію [6].

Таким чином, доцільнішим є не зниження ставки податку, а запровадження податкової «вилки». Для тієї частини прибутку яка спрямовується на виплату дивідендів, було б доцільним залишити ставку у розмірі 23 %, а для частини прибутку, що реінвестується в модернізацію основних фондів – знизити до 10 %.

В ході запровадження та реалізації Програми економічних реформ на 2010-2014 роки в частині реформування податкової системи України досягнуто певного прогресу. Але необхідно констатувати, що в межах виконання ключових завдань існує певна кількість неоднозначних питань, які можна використати для покращення результатів [11].

Зокрема, в межах завдання підвищення фіскальної ефективності податкової системи необхідно запровадити додаткові заходи щодо збільшення доходів бюджету, уникнувши при цьому посилення фіскального навантаження на високотехнологічні галузі економіки.

Висновки. Отже, підсумовуючи результати нашого дослідження можна зробити сукупність висновків щодо запровадження податкових реформ здійснюється удосконалення податкової системи України. Необхідно також відмітити, що з прийняттям Податкового кодексу України було зменшено навантаження на населення з боку податкових органів. Але було впроваджено також й інших засобів, які мають вплив на соціально-економічний розвиток України.

Основним учасником податкової системи є платник податків, тому важливим є підвищення якості його обслуговування. Для того, щоб зменшити масштаби ухилення від податків та уникнення їх сплати, необхідно побудувати податкове законодавство на прозорій основі з метою відвернення податкової дискримінації, підвищення ймовірності виявлення фактів ухилення шляхом аналізу діяльності посередників. При цьому не обов'язково збільшувати кількість перевірок і розміри штрафів, а потрібно вдосконалювати демократичні інститути, активізувати боротьбу з корупцією.

Тому, розробка ефективного податкового законодавства є пріоритетним напрямком розвитку сучасної економіки України.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI
2. Василик О. Д. Податкова система України : навч. посіб. / О. Д. Василик. – К. : ВАТ “Поліграфкнига”, 2009. – 478 с.
3. Вишне夫斯基 В. Налоговая политика и экономическая теория / В.Вишне夫斯基 // Экономика Украины. – 2007. - №9 (550). – С.4-21.
4. Гончарова В. Г. Теоретико-методичні підходи до формування та реалізації податкової політики на регіональному рівні // Запорізький національний університет. – 2012.
5. Литвиненко Я. В. Податкова політика : навч. посіб. / Я. В. Литвиненко. – К. : МАУП, 2010. – 224 с.
6. Молдован О.О. Податкова реформа в Україні: перші підсумки та результати // Вісник Національного інституту стратегічних досліджень. – 2011. – С. 87–89.
7. Небава М.І., Черкасова Ю.І. Тенденції розвитку малого бізнесу в умовах нового податкового кодексу // Економіка та управління підприємствами. – 2011. – С. 87–89.
8. Пристайко О. Є. Політика Європейського Союзу стосовно України : дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04 / Олена Євгенівна Пристайко. – К., 2008. – 192 с.
9. Редич О. В. Погляд на податкову систему України як на складну саморегулюючу економічну систему / О. В. Редич // Бюджетно-правова політика: теорія, практика, проблеми : матеріали наук.-практ. конф. – Ірпінь : Нац. акад. ДПС України, 2010. – Ч. 2. – С. 492.
10. Тарангул Л. Л. Оподаткування та регіональний розвиток (теорія і практика) : [монографія] / Л. Л. Тарангул. – Ірпінь : Акад. ДПС України, 2009. – 286 с.
11. Фліссак Н. Шляхи реформування податкової системи України // Вісник податкової служби України. – 2007. – № 1–2. – С. 7–16.

Стаття надійшла до редакції 24.04.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"